

OBSAH

PŘEDMLUVA	15
ÚVOD	21
Pojem harmonie	21
I. část KLASICKÁ HARMONIE	
1. lekce ZÁKLADNÍ HARMONICKÝ MATERIÁL	26
§1 Pojem akordu a jeho vymezení v podmínkách klasické harmonie	26
§2 Třídění harmonického materiálu. Souzvuková třída a souzvukový druh	26
§3 Základní tvar akordu	27
§4 Úpravy akordu	28
§5 Pojem obratu akordu. Obraty nejběžnějších akordů v klasické harmonii	28
§6 Poloha akordu	30
§7 Rozloha akordu	31
§8 Úprava tříhlasá, čtyřhlasá, pětihlasá atd.	31
§9 Transpozice akordu	32
2. lekce STUPNICE A TÓNINA	35
§10 Vyjádření tóniny	36
3. lekce ÚPLNÁ SOUSTAVA TÓNIN DUR A MOLL	40
§11 Tóniny přirozené, harmonické a melodické	40
§12 Akordy na jednotlivých stupních dur a moll	45
§13 Příbuznost kvintakordů v tónině	46
4. lekce HARMONICKÁ VĚTA – ZÁKLADNÍ PRACOVNÍ PRAVIDLA	47
§14 Vymezení pojmu harmonické věty	47
§15 Pokyny k praktickým kompozičním cvičením. Perspektiva dalšího zdokonalování	48
§16 Pracovní metody kompozičního procvičování	49
§17 Pracovní pravidla	49
§18 Pracovní pravidla vedení melodické linie (tj. jednoho melodického hlasu)	49
§19 Pracovní pravidla vedení dvojhlasu	50

§ 20 Pracovní pravidla čtyřhlasé sazby	52
§ 21 Čtyřhlasá úprava kvintakordů na hlavních stupních (kvintakordů harmonických funkcí)	54
§ 22 Přísný spoj příbuzných kvintakordů	55
§ 23 Spoj nepříbuzných kvintakordů („pravidlo protipohybu“)	55
§ 24 Stylizace harmonické věty	56
§ 25 Rozšíření melodických možností sopránu	58
§ 26 Změna polohy kvintakordu	58
§ 27 Volný spoj příbuzných kvintakordů	60
5. lekce HARMONICKÁ VĚTA – ZPŮSOBY PROCVIČOVÁNÍ	61
§ 28 Generálbas (číslovaný bas)	61
§ 29 Přehled generálbasových značek	62
§ 30 Volná harmonická věta	63
§ 31 Kompoziční výstavba harmonické věty. Závěry	64
§ 32 Harmonizace zadané melodie „tón po tónu“	66
§ 33 Melodické tóny – základní charakteristika a rozlišení	69
§ 34 Kompozice volné harmonické věty s melodickými tóny v sopránu	71
§ 35 Harmonizace melodií s využitím melodických tónů	74
6. lekce HARMONICKÁ VĚTA S KVINTAKORDY NA VEDLEJŠÍCH STUPNÍCH TÓNINY	76
§ 36 Zástupci harmonických funkcí	76
§ 37 Čtyřhlasá úprava kvintakordů na vedlejších stupních	79
§ 38 Příklady nejběžnějšího uplatnění kvintakordů vedlejších stupňů jako zástupců hlavních funkcí	79
§ 39 Spoj II-D	80
§ 40 Spoj D-VI (tzv. klamný spoj)	81
§ 41 Kvintakord III. stupně a jeho použití v harmonické větě (spoj III-S)	82
§ 42 Kvintakord VII. stupně a jeho uplatnění v harmonické větě	83
7. lekce HARMONICKÁ VĚTA S OBRATY KVINTAKORDŮ	86
§ 43 Obraty kvintakordu	86
§ 44 Sextakord	87
§ 45 Čtyřhlasá úprava sextakordu	87
§ 46 Sextakordy v harmonické větě	88
§ 47 Harmonizace melodie s použitím sextakordů	90

§ 48 Kvartsextakord	92
§ 49 Čtyřhlasá úprava kvartsextakordu	92
§ 50 Druhy kvartsextakordů	92
§ 51 Kvartsextakord průtažný	93
§ 52 Kvartsextakord střídavý	94
§ 53 Kvartsextakord průchodný	95
§ 54 Kvartsextakord následný	96
8. lekce HARMONICKÁ VĚTA – SEKVENCE	99
§ 55 Sekvence	99
9. lekce HARMONICKÁ VĚTA S AKORDY VYŠŠÍCH TŘÍD	105
§ 56 Uplatnění akordů vyšších souzvukových tříd při kompozici harmonické věty	105
§ 57 Septakordy	105
§ 58 Septakordy charakteristické	107
§ 59 Dominantní septakord	108
§ 60 Čtyřhlasá úprava D7	109
§ 61 Přísný rozvod D7 → T (model autentického, tj. dominantního, rozvodu septakordů)	110
§ 62 Autentický rozvod septakordů	111
§ 63 Volný rozvod D7 → T	112
§ 64 Rozvod D7 → T6	113
§ 65 Rozvod D7 → VI (klamný rozvod)	114
§ 66 Nástup D7	115
§ 67 Obraty D7	117
§ 68 Čtyřhlasá úprava	117
§ 69 Rozvod obrátů D7 → T (jejich autentický rozvod)	117
§ 70 Nástup obrátů D7	119
§ 71 Uplatnění D7 a jeho obrátů v harmonické větě	120
10. lekce HARMONICKÁ VĚTA S CHARAKTERISTICKÝMI SEPTAKORDY	121
§ 72 Septakord II. stupně	121
§ 73 Přísný rozvod II7 → T6 (model plagálního, tj. subdominantního, rozvodu septakordů)	121
§ 74 Plagální rozvod septakordů	123
§ 75 Nástup II7	123
§ 76 Obraty II7	124

§77 Čtyřhlasá úprava obrátů D7	125
§78 Rozvod obrátů II7 → T (jejich plagální rozvod)	125
§79 Nástup obrátů II7	126
§80 Autentický rozvod II7 (tj. rozvod II7 → D)	126
§81 Autentický rozvod obrátů II7 (tj. rozvod obrátů II7 →D)	127
§82 Uplatnění II7 a obrátů v harmonické větě – v autentickém i plagálním rozvodu	128
§83 Septakord VII. stupně	129
§84 Přísný rozvod VII7 (model kombinovaného rozvodu septakordů)	130
§85 Kombinovaný rozvod septakordů	130
§86 Volný rozvod VII7	131
§87 Obraty VII, jejich nástup a rozvod (kombinovaný)	132
§88 Uplatnění VII7 a jeho obrátů v harmonické větě	133

11. lekce HARMONICKÁ VĚTA S NEUTRÁLNÍMI SEPTAKORDY A S NÓNOVÝMI AKORDY

	134
§89 Neutrální septakordy a jejich uplatnění v harmonické větě	134
§90 Zásady uplatnění neutrálních septakordů v harmonické větě	136
§91 Nónové akordy	139
§92 Dominantní nónový akord	140
§93 Čtyřhlasá úprava D ₇ ⁹	140
§94 Rozvod D ₇ ⁹	140
§95 Obraty D ₇ ⁹	141
§96 Čtyřhlasá úprava obrátů D ₇ ⁹	142
§97 Rozvod obrátů D ₇ ⁹	143
§98 Nástup D ₇ ⁹ a jeho obrátů	143
§99 Uplatnění D ₇ ⁹ a jeho obrátů v harmonické větě	144
§100 Neutrální nónové akordy	145

12. lekce NEAKORDICKÉ TÓNY A JEJICH UPLATNĚNÍ V HARMONICKÉ VĚTĚ

	147
§101 Znovu o melodických tónech (opakování a rozšíření, uplatnění ve všech hlasech)	147
§102 Průchod	148
§103 Střídavý tón	149
§104 Průtah	151
§105 Následný akordický tón	154
§106 Předjímka (anticipace)	154
§107 Další možnosti neakordických tónů v harmonické větě	154
§108 Závěrečná poznámka k harmonické větě	156

13. lekce MODULACE	158
§ 109 Průběh harmonické věty v rámci několika tónin	158
§ 110 Tóninový skok	159
§ 111 Modulace	159
§ 112 Druhy modulace	161
§ 113 Diatonická modulace	162
§ 114 Pracovní postup při analýze	162
§ 115 Pracovní postup při kompozici modulující harmonické věty	163
§ 116 Postup hledání společného akordu	164
§ 117 Osvědčené postupy rychlé diatonické modulace	167
14. lekce MIMOTONÁLNÍ FUNKCE	169
§ 118 Mimitonální funkce	169
§ 119 Úprava a rozvod (D), (D7), (D ₇ ⁹) a (VII), (VII7)	171
§ 120 Nástup akordů mimitonálních funkcí	172
§ 121 Akordy chromatické terciové příbuznosti. Chromatika	173
§ 122 Spoje akordů, při nichž dochází k chromatickému postupu (chromatické spoje akordů)	174
§ 123 Harmonické věty s použitím (D7) a (VII7)	175
§ 124 Využití mimitonálních funkcí k modulaci. Chromatická modulace	179
15. lekce PŘEDPOKLADY ALTERACE	180
§ 125 Akordy o třech citlivých tónech (tzv. pomocné harmonické funkce)	180
§ 126 Frygický akord	181
§ 127 Lydický akord	181
§ 128 Neapolský sextakord	183
§ 129 Uplatnění a rozvod N ₆	183
§ 130 Další možnosti rozvodu N ₆	184
§ 131 Modulace neapolským sextakordem	185
16. lekce NEJBĚŽNĚJŠÍ ALTEROVANÉ AKORDY	187
§ 132 Alterované akordy	187
§ 133 Alterované akordy ve zvukové podobě D7 v tónině dur	188
§ 134 Úprava a rozvod alterovaných čtyřzvuků	189
§ 135 Nástup alterovaného akordu v harmonické větě	190
§ 136 Dominantně znějící alterované čtyřzvuky v moll	192
§ 137 Modulace dominantně znějícími čtyřzvuky. Enharmonická modulace	193

§ 138 Zmenšený čtyřzvuk jako alterovaný akord	194
§ 139 Modulační využití zmenšeného čtyřzvuku	196
17. lekce DALŠÍ ALTEROVANÉ AKORDY	198
§ 140 Další často užívané alterované akordy	198
§ 141 Zvětšený trojzvuk jako alterovaný akord	198
§ 142 Čtyřhlasá úprava	199
§ 143 Modulační využití zvětšeného trojzvuku	199
§ 144 Alterované čtyřzvuky obsahující zvětšený trojzvuk	200
§ 145 Zvětšený terckvartakord	201
§ 146 Modulační využití zvětšeného terckvartakordu	202
18. lekce ALTERACE – SHRNUTÍ A ZOBECNĚNÍ	204
§ 147 Shrnutí poznatků o alteraci. Definice alterace. Přehled alterovaných akordů	204
§ 148 Dvojsměrná alterace	206
§ 149 Rozvod dvojsměrně alterovaných sextakordů	207
§ 150 Mímotonální alterované akordy	209
19. lekce DODATEK KE KLASICKÉ HARMONII	212
§ 151 Další faktory přispívající na přelomu 19. a 20. století k prohloubení krize klasické tonální harmonie	212
§ 152 Modální postupy v melodii a harmonii	213
§ 153 Celotónové útvary melodické a harmonické	219
§ 154 Chromatické medianty	221
§ 155 Kvartové akordy	224
II. část ÚVOD DO HARMONIE 20. STOLETÍ	
20. lekce HARMONICKÝ MATERIÁL HUDBY 20. STOLETÍ	230
§ 156 Alikvotní tóny. Řada alikvotních tónů	231
§ 157 Tradiční akordy v nových funkčních vztazích	232
§ 158 Akordy zahuštěné	236
21. lekce AKORDICKÉ KOMBINACE	239
§ 159 Akordické kombinace	239

22. lekce AKORDY O VOLNÉ INTERVALOVÉ STAVBĚ	246
§ 160 Akordy o volné intervalové stavbě	246
§ 161 Třídění akordů o volné intervalové stavbě	247
§ 162 Zvláštní souzvukové druhy v harmonii 20. století	249
§ 163 Úprava akordů o volné intervalové stavbě	251
§ 164 Určení základního tónu akordu	253
§ 165 Kompoziční procvičování úprav akordů	254
23. lekce PRINCIPY ORGANIZACE HARMONICKÉ STRUKTURY HUDBY 20. STOLETÍ. TONALITA	257
§ 166 Tonalita	258
§ 167 Moderní pojetí tonálního centra	259
§ 168 Netónické harmonické funkce v rámci temperované chromatiky	259
§ 169 Kompozice harmonické věty	262
§ 170 Hlavní pracovní pravidla	264
§ 171 Stavba melodie	264
§ 172 Pracovní pravidla pro vedení dvou a více hlasů	267
§ 173 Kompozice harmonické věty	269
§ 174 Stylizace harmonické věty	272
§ 175 Další aplikace tonálního principu v hudbě 20. století	273
§ 176 Bitonalita	274
§ 177 Polytonalita	275
§ 178 Atonalita	275
24. lekce PRINCIPY ORGANIZACE HARMONICKÉ STRUKTURY HUDBY 20. STOLETÍ. MODALITA	277
§ 179 Modalita	277
§ 180 Moderní modalita	277
25. lekce PRINCIPY ORGANIZACE HARMONICKÉ STRUKTURY HUDBY 20. STOLETÍ. SERIALITA	282
§ 181 Serialita	282
§ 182 Uplatnění dvanáctitónové řady v harmonické větě	284
Přílohy	287
Literatura	295